

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6CoE/38/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8417205043
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8417205043.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Viery Kandrikovej v exekučnej veci oprávneného: EOS KSI Slovensko, s.r.o., IČO: 35 724 803, so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, právne zastúpený TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., IČO: 36 613 843, so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, proti povinnému: Q. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. 1, XXX XX U., o vymoženie 1303,15 Eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Kežmarok č.k. 5Er/396/2017-21 zo dňa 21.09.2018 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e sa uznesenie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením Okresný súd Kežmarok (ďalej len „súd prvej inštancie“) žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Zamietnutie žiadosti o udelenie poverenia odôvodnil tým, že sa vymáha plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy na základe rozhodcovského rozsudku vydaného Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri Asociácii pre arbitráž, sp. zn. X. XXXXX/XX zo dňa 14.11.2016, pričom rozhodcovská zmluva je neprijateľná, neplatná.

2. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie oprávnený. Navrhol uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že v posledných rokoch právny poriadok Slovenskej republiky v oblasti spotrebiteľského rozhodcovského konania prešiel zásadnými zmenami vyžadovanými právom Európskej únie. Oprávnený sa všetkým legislatívnym zmenám podrobil a pri uzatváraní rozhodcovskej zmluvy s povinným postupoval prísne podľa právnymi predpismi vymedzených pravidiel, ako aj v súlade s rozhodovacou činnosťou exekučných súdov. Napriek tomu, že v čase podpisu rozhodcovskej zmluvy nebolo účinné ust. § 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, táto je uzatvorená na samostatnom dokumente a je tak obsahovo, ako aj formálne oddelená od dohody o uznaní záväzku. Povinný rozhodcovskú zmluvu podpísal sám a dobrovoľne. Rozhodcovská zmluva neobsahovala žiadne iné dojednania, okrem rozhodcovskej zmluvy. To znamená, že spotrebiteľ ju mohol odmietnuť, čím by zároveň neodmietol žiadne iné zmluvné ustanovenia, keďže sa v danej rozhodcovskej zmluve nenachádzali. Rozhodcovská zmluva bola uzatvorená po viac ako 6 rokoch od poskytnutia finančných prostriedkov. Povinný mal nielen možnosť rozhodcovskú zmluvu nepodpísať, ale mohol od nej bez udania dôvodu odstúpiť. Povinný k podpisu rozhodcovskej zmluvy nebol žiadnym spôsobom nútený. Jej rozsah a text nie je ani tak rozsiahly, ani tak zložitý, aby jej obsahu nemohol porozumieť. Rozhodcovská zmluva je formulovaná alternatívne, teda dáva zmluvným stranám na výber, na ktorý rozhodcovský, resp. všeobecný súd sa v prípade sporu obráti. Možnosť výberu má nielen dodávateľ, ale aj spotrebiteľ. Ak by bolo v úmysle zákonodarcu zakázať v spotrebiteľských sporoch rozhodcovské konanie, neprijímal by samostatný zákon na jeho úpravu. Rovnako z dôvodovej správy k ust. § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka vyplýva, že cieľom tejto úpravy bolo umožniť spotrebiteľom rozhodnúť sa kde uplatnia svoje práva. Ak by niektoré z ustanovení rozhodcovskej doložky zakladalo výlučne právomoc rozhodovať spor iba v rozhodcovskom konaní, navrhovaná úprava považuje takéto ustanovenie za neprijateľné, čo však nemá za dôsledok

zrušenie platnosti celej rozhodcovskej doložky. Spotrebiteľovi, ako aj dodávateľovi ostáva možnosť riešiť spor v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky v rozhodcovskom konaní, ale spotrebiteľ môže svoje práva voči dodávateľovi uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky, ale ak sa tak rozhodne v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle navrhovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú. Uvedené ustanovenie teda v žiadnom prípade nespôsobuje neplatnosť celej rozhodcovskej doložky. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 26. 09. 2011 vydaného vo veci 3MCdo/11/2010 vyplýva, že pokiaľ ide o spotrebiteľské zmluvy, preskúmanie správnosti rozhodcovského rozsudku exekučným súdom je možné len pokiaľ ide o dôvod uvedený v ust. § 45 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z., teda vtedy, ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Rozpor s dobrými mravmi je tak viazaný na plnenie a nie iba na to, či samotná spotrebiteľská zmluva obsahuje neprijateľnú podmienku. Nie každá skutočnosť hodnotená ako neprijateľná podmienka spôsobuje aj rozpor plnenia s dobrými mravmi. Rozhodujúcim bude len to, či plnenie, ktoré má byť vykonané odporuje alebo neodporuje dobrým mravom. Len tento zákonný dôvod umožňuje zastaviť exekučné konanie. Oprávnený má v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd právo, aby vecne príslušný súd priznal jeho nároku ochranu spôsobom a v rozsahu, aký ustanovuje zákon. Namietaným postupom a rozhodovaním súdu dochádza k neoprávnenému zásahu do základného práva oprávneného na súdnu ochranu a k porušovaniu princípov právnej istoty, čím je oprávnenému znemožňované efektívne uspokojenie jeho pohľadávky v exekučnom konaní, ktoré prebieha na podklade právom uznaného exekučného titulu a zároveň takýto postup môže založiť zodpovednosť štátu za škodu.

3. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 9a, § 243h Exekučného poriadku účinného do 31.03.2017 a § 470 ods. 1 a 2 CSP, bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

4. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

5. Rozhodujúcou právnou otázkou, ktorú správne súd prvej inštancie aj bez návrhu prioritne riešil, je otázka platnosti rozhodcovskej zmluvy. Najvyšší súd už vo viacerých rozhodnutiach konštatoval oprávnenie exekučného súdu preskúmať existenciu rozhodcovskej zmluvy. Vo veci 3Cdo 146/2011 najvyšší súd judikoval, že cit.: „Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný.“ Obdobne porov. aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6Cdo 143/2011, 2Cdo 245/2010, uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2164/10 zo dňa 01.11.2011.

6. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

7. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej uzavretiu dohody o uznaní záväzku a rozhodcovskej zmluvy predchádzala úverová zmluva zo dňa 22.12.2003 medzi právnym predchodcom oprávneného a povinným. Išlo o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. OZ.

8. Podľa dojednanej rozhodcovskej zmluvy zo dňa 23.11.2013 sa všetky spory z dohody o uznaní záväzku mohli riešiť buď pred rozhodcovským súdom alebo pred všeobecným súdom. Podanie žaloby na všeobecnom súde malo síce povahu rozvázovacej podmienky vo vzťahu k rozhodcovskej zmluve, avšak toto dojednanie neplatilo, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd.

9. S prihliadnutím na uvedené, ak spor vyvolal dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde, spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musel podrobiť. Podanie žaloby na rozhodcovskom súde má totiž rovnaké účinky ako keby bola žaloba podaná na súde, pričom po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde.

10. Rozhodcovská zmluva, hoci uzatvorená na samostatnom tlačive, má charakter štandardnej zmluvnej podmienky používanej oprávneným pri uzatváraní zmlúv so spotrebiteľmi. Je preto právne bezvýznamné, či riešenie sporu rozhodcovským súdom vyplýva z rozhodcovskej doložky k zmluve alebo z osobitnej zmluvy. Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Rozhodcovská zmluva bola uzatvorená na predtlačenom formulári v čase uzatvorenia dohody o uznaní záväzku a oprávnený ničím nepreukázal individuálny charakter tohto dojednania. Občiansky zákonník účinný od 01.01.2008 do 31.12.2014 za neprijateľnú podmienku v ust. § 53 ods. 4 písm. r) považoval aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

11. Vychádzajúc z tohto ustanovenia zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve, ktorá nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak spotrebiteľ nemal možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, ak túto možnosť skôr využil dodávateľ. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula alebo dodávateľ svojím konaním podaním žaloby na rozhodcovskom súde.

12. Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 27.9.2010. Rozhodcovský rozsudok bol založený na neprijateľnej rozhodcovskej zmluve. Neprijateľná zmluvná podmienka je neplatná, a teda nevyvoláva právne účinky obdobne ako keď rozhodcovskej zmluvy niet (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 1/2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove vo veci 6CoE 66/2012, 6CoE 256/2012).

13. Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom je pre jej neprijateľnosť neplatná, pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, a to právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Rozhodcovský súd môže totiž vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v súlade s ust. § 3 zákona č 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov uzatvorená platná rozhodcovská zmluva o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Bez takejto platnej zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov) akýkoľvek rozhodcovský rozsudok nemôže byť podkladom pre exekučné konanie.

14. V súvislosti s akoukoľvek rozhodcovskou zmluvou je potrebné dodať, že jej cieľom je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Často krát sa rozhodcovská zmluva vyjadrí len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými

podmienkami je predsa len význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože pri vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak stane v súkromnom právnom procese, požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva rozhodcom, vrátane princípu dobrých mravov je plne opodstatnená. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná alebo vyplýva zo štandardnej zmluvy, a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces nedokáže náležite napláňovať sú plne namieste.

15. Rozhodcovská zmluva uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Z uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy žiadne podstatné informácie o rozdieloch medzi riešením sporu pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom nevyplývajú. Dôkazom o splnení informačnej a poučovacej povinnosti vo vzťahu k rozhodcovskej zmluve nie je ani dotazník k dohode o uznaní záväzku a rozhodcovskej zmluve podpísaný povinným dňa 23.11.2013. V tomto dotazníku povinný len vyhlásil, že mu boli vysvetlené podmienky rozhodcovského konania. Aké sú aspoň základné rozdielnosti súdneho a rozhodcovského konania z tohto dotazníka a ani zo samotnej rozhodcovskej zmluvy vôbec nevyplýva. Oprávnený sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje), uplatnením jeho dôsledkov v neprospech povinného. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobné znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť mu nemôže byť na ujmu.

16. Rozhodcovskú zmluvu v predmetnej veci si povinný osobitne nevyjednal. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť rozhodcovskému konaniu, ak ho vyvolal dodávateľ ako prvý.

17. Pokiaľ oprávnený v podanom odvolaní tvrdil, že povinný mal možnosť od rozhodcovskej zmluvy odstúpiť, uvedené svedčí skôr o tom, že oprávnený sa spoliehal na nečinnosť spotrebiteľa, ktorý takýto úkon neučiní. Súdy takémuto konaniu oprávneného nemôžu poskytnúť ochranu, lebo je v rozpore s účelom a cieľom Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorý sleduje čo najúčinnejšiu ochranu práv spotrebiteľov ako slabšej zmluvnej strany. Navyše odvolací súd uvádza, že od zmluvy možno odstúpiť len v prípade, že je platná. Od absolútne neplatnej zmluvy sa odstúpiť nedá. Ak je zmluva od začiatku neplatná, nie sú splnené zákonné podmienky na dodatočné zrušenie zmluvy. Totožný právny názor vyplýva napr. z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 111/2008 zo dňa 30.06.2009, z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 48/2010 zo dňa 29.02.2012.

18. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

19. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 CSP napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil.

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).